IZYS POLSKA

CZYLI

DZIENNIK

UMIEIĘTNOŚCI, WYNALAZKÓW, KUNSZTÓW i RĘKODZIEŁ

poświęcony

KRAJOWEMU PRZEMYSŁOWI, TUDZIEŻ POTRZEBIE WIEYSKIEGO i MIEYSKIEGO GOSPODARSTWA.

wydawany

przez A. Lelowskiego.

Tom Trzeci z roku 1826.

z 7. Tablicami litograficznemi

w WARSZAWIE

w Drukarni Józefa Węckiego.

NAKŁADEM WYDAWCY:

1826.

SPIS RZECZY w TOMIE III.

Część pierwsza Nr. 9.

Strona

I. Historya statków parowych. 1
II. Uwagi nad patentami na nowe wynalazki i ulepszenia. 16
III. Młyn wietrzny, domowy, o ośmiu skrzydłach, nastawiaiący się sam do wiatru; wystawiony przez P. Delamolére w Depart. Eury i Loiry, za który Tow. Zach. przyznało mu nagrody 4000. fr. z rysunkami 25
IV. Aparaty do czyszczenia brudney wody; wynalazku A. i E. Chambers i K. Jearrard, patentowane w Anglii dnia 5 marca r. 1826 z rysunkami 38
V. Aparat zabezpieczaiący powozy od wywrotu; wynalazku PP. Herst Heycock, i Wilkinson z rysunkami 40
VI Aparaty dla bielników do prania płócien, z rysunkami 43
VII. Teorya działania rybiego karuku przy klarowaniu rozcieków, przez P. Payen. . . . 45
VIII O warsztatach tkackich mechanicznych. . . 50
IX. Nowe cegły patentowane; wynalazku P. Burridge z rysunkami 59
X. Nowe narzędzie ieometryczne, w zastępstwie łańcucha mierniczego z rysunkiem. . . . 61
XI. Nowy kurek wynalazku Izaaka Taylor z rysunkami. 62
XII. Sposób wydobycia czystey lakki z marzanny farbierskiey, czyli tak zwanego Krappu. . . 63
XIII O uprawie tytuniu w Holandyi i Francyi . . 66

Stron:

XIV. Proiekt aparatu parowego do ciągnienia wody z pewney głębokości z rysunkiem. . . . 78
XV. O naturalnych płodozmianach 86
XVI. O roślinach używanych w różnych kraiach zamiast herbaty 92
XVII. Rzut myśli o potrzebie stawiania mieszkalnych domów ku południowi. 95
XVIII. Rozmaitości. 1. Uprawa urzetu w Rossyi str. 98. — 2. Pokost do płótna i skór, aby od wody nieprzemakały str. 99. — 3. Atrament do znaczenia bielizny str. 100. — 4. Palenie świc w położeniu nachyloném str. 102. — 5. Oliwa na użytek zegarmistrzów str. 103. — 6. O użyteczności nawozu z kości w plantacyach tytuniu. str. 104. — 7. Skuteczność oleiu lnianego przeciwko zmarznięciu drzew. str. 104. — 8. Szuwachs angielski str. 105. — 9. Zachowanie prochu ruśniczego, str. 106. — 10. Czyszczenie śrebra, str. 106. — 11. Lepsze użycie gorczycy, str. 106. — 12. Barometr wieyski, str. 106. — 13. Pomnożenie wełny na owcach, str. 107. — 14. Poprawa lnianego siemienia na nasienie, str. 107. — 15. Poprawa łąk, str. 108.
XIX. Spis wyrobów zakładu fabrycznego Witalisa Olechowskiego w Nowosiłce, w powiecie Soleckim, Woiewództwie Sandomirskiem, pod miastem Iłżą, a mianowicie: aparatów gorzelnianych, machin gospodarskich i rękodzielnych, nie mniey wyrobów ze stali, z kutego i lanego żelaza, z mosiądzu, miedzi i innych kruszców. . . 109

Część druga Nr. 10.

Stron:

XX. O uprawie i przyrządzaniu marzanny farbierskiey we Francyi i Holandyi; z rysunkami. . . 113

XXI. O uprawie lnu, podług przepisu P. Laforest, obrabiać się maiącego na cierlicy mechaniczney, bez poprzedzaiącego moczenia i roszenia (*Dokończenie*) 136

XXII. O rasach, krzyżowaniu, i ulepszaniu zwierząt domowych. 153

XXIII. Lekkie, tanie i trwałe podstolowanie dachu, wynalazku P. Riegel, budowniczego w Wiedniu, z rysunkami. 184

XXIV. Aparat do nieustaiącey destylacyi; wynalazku PP. Cellier-Blumenthal i Derosne, z rysunkami. 192

XXV. Proiekt użycia czczości do sprawienia regularnieyszego chodu zegarów; przez I. K. Leuchs. 199

XXVI. Zbiór przepisów do wyrabiania wódki kolońskiéy 202

XXVII. O użyciu pługa do robot grabarskich. . . 207

XXVIII. Brunatny szmelc do luf strzelbowych. . . 209

XXIX. Wyrabianie kalafonii. 210

XXX. Wiadomość o machinie do przędzenia lnu, wynalazku P. Hoffer. 213

XXXI. Rozmaitości. 16. Galareta zaprawiona rumem str. 214. — 17. Sposób zachowywania somku cytrynowego str. 215. — 18. O czystości i zachowaniu destylowaney wody, str. 216. — 19. O użyciu węgla zwierzęcego do czyszczenia kwasu drzewnego, str. 216. — 20. Użycie rozczynu złota do marmurowania kompaturek na książkach, str. 217. — 21. Działanie wody na szkło, str.

218. — 22. Sposób czyszczenia rur wodnych str. 219. — 23. Skleianie bursztynu str. 219. — 24. Proch ruśniczy oleiem napuszczony, str. 220.

Część trzecia Nr. 11.

Stron:

XXXII. Teoretyczno-praktyczna nauka zakładania konduktorów piorunowych; rzecz wypracowana z polecenia francuzkiego Ministra spraw wewnętrznych, przez wydział fizyczny, paryzkiéy Akademii umieiętności, złożony z PP. Poison, Lefevre-Gineau, Girard, Dulong, Fresnel, i Gay-Lussac. 221

XXXIII. O wodzie pod względem fabrycznym . . 246

XXXIV. Magazyn do zachowania na długi czas zboża, mąki, ziarn strączkowych i siemienia lnianego z rysunkiem. 278

XXXV. Poprawa trzonów kuźniczych, z rysunkiem . 283

XXXVI. Machina do tłuczenia kości, z rysunkiem . 284

XXXVII. Stopnie mechaniczne do powozów, wynalazku P. Corbet; z rysunkami. . . . 285

XXXVIII. Skrzynia mechaniczna do zboża i obroku, skazuiąca ilość z niéy ubraną, z rysunkami. . 288

XXXIX. Uproszczona konstrukcya końskiego młyna, z rysunkami. 289

XL. O użyciu termometru do uważania tęgości alkoholu; przez P. Gröning w Kopenhadze. . . 294

XLI Lampa pokoiowa do rozwiiania gazu, i zarazem oświecania tymże, z rysunkiem. . . . 305

XLII. O wyrobkach tkanych przez gąsienice. . . 308

XLIII. O użyciu palonéy gliny na nawóz, przez Xdza Edm. Cartwright. 311

Stron:

XLIV. Niektóre prawa przyrodzenia dla zwierząt domowych. 317

XLV. O poddawaniu płynów fermentacyi winnéy, w zamkniętych naczyniach, bez żadnych sztucznych aparatów. 319

XLVI. Doświadczenia z uprawą roślin okopowych. . 325

XLVII. Rozmaitości. 25. Warsztat tkacki mechaniczny str. 330.— 26. Kraiowe kapary, str. 331. — 27. O poieniu koni str. 331. — 28. Amerykański sposób gotowania kartofli, str. 332. — 29. Polerowanie lakierowanych mebli, str. 332.

Część czwarta Nr. 12.

Stron:

XLVIII. Teoretyczno-praktyczna nauka zakładania konduktorów piorunowych z rysunkami (*Dokończenie*) 333

XLIX. Nowy sposób puszczania wody na koła nadsiebierne, wynalazku Jakóba Perkins, z rysunkiem 355

L. Sposób oswobodzenia kół młyńskich od wody zalewnéy w odmiale, wczasie wezbrania; przez Perkinsa, z rysunkiem. . . . 357

LI. Nowe barometry i lewary szklanne wynalazku P. M. Bunten, Inżeniiera i Optyka w Paryży z rysunkami. 359

LII. Ulepszone folusze do prania i folowania sukna P. Alfreda Bernon, patentowane w Anglii r. 1825. z rysunkami. 367

LIII. O hodowaniu iedwabników. 369

LIV. Wiadomość o nowéy prassie oleynéy P. Sohet. 381

LV. Farby do powlekania dachów, drzewa, blachy i murów. 238

Stron:

LVI. Dodatek do rozprawy o kołach wodnych łopatkowych P. Poncelet. 385
LVII. Ulepszony sposób zwęglania drzewa w mielerzach; przez P. Bułł. 386
LVIII. Nowa roślina pastewna. 391
LIX. Doświadczony sposób odżywiania roślin, odkładników, (*ablegrów*), rozsady i innych latorośli zwiędniałych przez P. Droste w Hülshaf. . 392
LX. O potażu z naci kartoflanéy (nowe doświadczenia P. Mollèrat). 394
LXI. Sposób prędkiego ulepszania łąk. . . . 397
LXII. Rozmaitości. 30. Pierwiastek farbny szałwii kolorowéy, str. 398. — 31. Sposób zachowania drożdży, str. 399. — 32. Sposób regularnego łamania szkła, str. 399. — 33. Sposób czyszczenia rzeźby alabastrowéy, str. 400. — 34. Porównanie światła spirytusowego i oleynego, str. 400. — 35. Knoty nie wydaiące kopciu, str. 401. — 36. O ściśliwości płynów, str. 402. — 37. Solenie i wędzenie mięsa, str. 402. — 38. Nowy sposób sadzenia kartofli, str. 403. — 39. Sposób na wygubienie robactwa, str. 403. — 40. O dobroci chleba str. 404.

Spis alfabetyczny wszystkich materyy w trzech Tomach z roku 1826.

SPIS ALFABETYCZNY

wszystkich materyy, umieszczonych w trzech Tomach Izydy Polskiéy z roku 1826.

Obiaśnienie.

Liczba rzymska znaczy Tom; *zwyczayna* kartę. *Jeden przedmiot iest często pod kilką wyrazami umieszczony; szukać go zaś trzeba pod nazwiskiem autora, albo saméy rzeczy, albo też umieiętności, kunsztu, materyału i rzemiosła, do których należy ze swoiéy natury, lub z niemi blisko iest spowinowacony. Tylko rzeczowniki, przedmiot wyrażaiące, i nazwiska własne Osób, wzięte zostały za początkowe wyrazy; do ostatnich użyto odmiennego druku, to iest kursywy.*

Alabaster; sposób czyszczenia rzeźby alabastrowéy, III, 400.
Albana ulepszenie machiny parowéy, II, 408.
Allarda szmiga ieneralna, I, 395.
Ananasy; mięszanina ziemna do hodowania ananasów, II, 195.
Angliia; o postępie przemysłu w Anglii, II, 197.
Atramenta: do ważnych dokumentów, niepodlegaiące zniszczeniu, I, 292, i II, 442.
do znaczenia bielizny, III, 100.
Aparaty: do filtrowania płynów, bez zetknięcia się ich z zewnętrznem powietrzem, I, 210.

chemiczny, do nasycania płynów gazami, I, 299.
do robienia sztucznéy wody mineralnéy I, 302.
do czyszczenia wody, P. *Paul*, I, 307.
do odebrania wódce nieprzyiemnego smaku, I, 404.
do nieustaiącéy destylacyi: P. *Perrier* II, 42; PP. *Cellier - Blummenthal i Derosne*, III, 192.
do nieustannego dostarczania grzanéy wody, II, 269.
do czyszczenia brudnéy wody, PP. *Chambers i Jearrard*, III, 38.
do zabezpieczenia powozów od wywrotu, III, 40.
dla bielników do prania płócien, III, 43.
do ciągnienia wody, za pomocą pary, III, 78.

Balsamy, używane do lakierów, I, 258.
Barometr: wieyski, III, 106.
nowego wynalazku P. Bunten III, 359.
Bawełna: o naynowszych postępkach w rękodzielniach bawełnianych, rozprawa, I, 349.
niebieszczenie tkanin bawełnianych, I, 452.
Berlinki; o ich pożytku i budowie, II, 109.
Bernoulli Prof. o pestępkach w rękodzielniach bawełnianych, rozprawa, I, 452.
Bez hebd; użycie go na wódkę, II, 322.
Bielniki; aparat dla bielników do prania płócien III, 43.
Blichowanie papieru, II, 210.
Bobiatyński, o winie porzeczkowym, II, 299.
Braconnota czernidło do butów i rzemieni, II, 315.
Bronzowanie lanego żelaza, I, 448.

Bruk mieyski; rozprawa o tymże P. *Bryan-Donkin* I, 419.
Brunell, o machinie pędzonéy za pomocą gazu II, 107 i 417
Brzytwy; kompozycya do ich ostrzenia, I, 348.
Budownictwo i Budowle:
Sklepienia z gliny podług P. *Tresków*, I, 12.
Sklepienia ziemne, podług P. *Sachs* II, 75 i 153.
Wyrachowanie nowym i krótkim sposobem obiętości sześciennéy walców, ostrokręgów i czworograniastego drzewa, I, 21.
Węgieł przenośnik, narzędzie do przenoszenia, zmnieyszania i powiększania map i rysunków architektonicznych, I, 294.
Szmiga ieneralna *Allarda*, I, 395.
Most wiszący P. *Delessert*, I, 397.
Dachy darniowe, I, 447.
— tanie i ogniotrwałe II, 160.
Tanie i lekkie podstolowanie dachu P. *Riegel*, III, 184.
Użycie prassy hydrauliczney do podniesienia dachu na budowli, II, 435.
Zabezpieczenie murów od wilgoci I, 488, i II, 263.
Środek na zapobieżenie nagłemu szerzeniu się ognia w budowlach II, 51.
Tynk na ściany murowane, II, 105; na drewniane, II, 435.
Nowy rodzay kominów II, 440.
Cegły patentowane, III, 59.
Plan szwaycarskiey stayni wraz ze stodołą, II, 164.
Rzut myśli względem stawiania budowli ku południowi, III, 95.

Bursztyn, I, 173; lakier bursztynowy oleyny, I, 379.
Bydło: iego rassy, III, 170 (patrz także: Zwierzęta domowe, i krowy).

Cadet de Vaux; sposób aby rurki szklanne u lamp argandzkich niepękały, II, 436.
Cegły patentowane, III, 59.
Cementacya stali za pomocą termolampy, I, 311.
Chleb; o dobroci tegoż, III, 404.
Chłodnica, czyli kondenzator gorzelniany Dra *Rommershausen*, I, 408.
Chmielu pakowanie, II, 442.
Cierlica *Laforesta* do lnu i konopi II, 383.
Clement; aparat chemiczny do nasycania wody gazami, I, 299.
Cytryna; zachowanie soku cytrynowego III, 215.
Czaki, o sposobie P. *Sachsa* budowania sklepień ziemnych II, 75 i 153.
Czernidło do butów i rzemieni II, 315. (patrz także Szuwachs).

Dachy, darniowe I, 447.
tanie, bezpieczne od ognia II, 160.
lekkie i tanie podstolowanie dachu P. *Riegel,* III, 184.
D'Arcet, o sposobie zabezpieczenia od wilgoci murów, posągów, płaskorzeźb i t. d. II, 263.
Debergue, warsztat tkacki mehaniczny III, 330.
Delessert, most wiszący w Passy pod Paryżem, I, 397.
Destylacya; aparat do nieustaiącéy destylacyi P. *Perrier* II, 42; PP. *Cellier-Blumenthal i Derosne* III, 192. (patrz także: Gorzelnictwo i wódka).

Dinglera aparat do nieustannego dostarczania grzanéy wody, II, 269.
Domy przenośne, II, 210.
Dreme o robieniu pokostów i lakierów, I, 149, 258, 373.
Drogi, podług *Mac-Adama*, II, 278.
żelazne koleie II, 439.
Drożdże, suche do chleba, II, 319.
sposób zachowania, III, 399.
Drukarstwo, odlewanie modelów drukarskich II, 100.
Drzewo: o powiększeniu gorącości drzewa opałowego, I, 390.
Sposób nadania koloru mahonii, drzewu białemu, II, 440.
Drzewa owocowe:
Akklimatyzowanie słodkich kasztanów I, 191.
Maść francuzka do szczepienia drzew owocowych I, 234.
O pożytku zdzierania kory z drzew chorowitych, I, 443.
O obrączkowaniu drzew, dla pomnożenia ich urodzayności, powiększenia obiętości owoców i t. d. II, 9.
Ochronienie drzew wiśniowych od wrobli II, 108.
Skuteczność oleiu lnianego przeciwko zmarznięciu drzew, III, 104.
Dychawica, środek przeciwko niéy dla koni II, 438.
Fabryki: Spis wyrobów zakładu fabrycznego machin, aparatów, narzędzi, żelaznych, miedzianych, i t. d. w Nowosiłce III, 109.
Fałszowanie pism i sposoby wykrycia tego I, 284.

Farby i farbowanie:
Czarny tusz chiński I, 235.
Niebieszczenie płótna i tkanin bawełnianych, I, 451.
O uprawie rezedy farbierskiéy, II, 172.
O uprawie marzanny farb: *(krappu)* III, 113.
Sposób wydobycia czystéy lakki z marzanny farbierskiéy, III, 63.
Farby oleyne tak trwałe iak emaliowe II, 183.
Farby do dachów, drzewa, blachy i murów III, 382.
Kolor mahonii na białem drzewie, II, 440.
Fermentacya: naylepsza woda do fermentacyi, II, 108. w zamkniętych naczyniach III, 319.
Figury; odlewanie ich z mass drzewnych i innych, I, 98.
Filtrowanie płynów, bez stykania się ich z zewnętrznem powietrzem, I, 210.
Fizyka: o mniemanéy skuteczności konduktorów gradowych, rozprawa P. *Bischoff*, II, 342.
Teoretyczno praktyczna nauka stawiania konduktorów piorunowych, III, 221 : 333.
Postrzeżenia nad własnością i naturą płomienia; rozprawa P. *Davies*, II, 1.
o wpływie światła słonecznego na płomień, I, 346.
o ściśliwości wody i gazów, III, 402.
Fleureta sztuczne rury kamienne, I, 104.
Folowanie sukna nowym sposobem, II, 421.
Folusze do sukna, P. *Bernon*, III, 367.
Freseniusa nowy sposób wyrachowania obiętości walców, ostrokręgów i czworograniastego drzewa, I, 21.

Fryderychsort, koloniia ubogich w Holandyi, II, 221.
Fuchsa; szkło wodne, II, 51.

Galareta; garbowanie iéy I, 103.
zaprawianie rumem, III, 214.
Garbarstwo: garbowanie galarety I, 103.
garbowanie skór, zapomocą sadzy, I, 193.
ulepszenia w sztuce garbarskiéy, II, 422.
Galony; ich czyszczenie, I, 195.
Gaz; Aparat chemiczny P. *Clement* do nasycania płynów gazami, I, 299.
machina pędzona za pomocą gazu II, 107 i 417.
naturalne światło gazowe, II, 441.
lampa do rozwiiania gazu i zarazem oświecania tymże, III, 305.
Gips; Surrogat tegoż do potrząsania roślin pastewnych I, 343; II, 192.
Własności nawozowe gipsu II, 105.
Girou, o stosunkach płodu do oyca i matki pod względem płci i podobieństwa II, 357.
Glina; Sklepienia z gliny, podług P. *Treskow* I, 12; podług P. *Sachs* II, 75, 153.
Gorczyca; lepsze iéy użycie, III, 106.
Gorzelnictwo:
Aparat do odebrania wódce nieprzyiemnego smaku, I, 404.
Chłodnica, czyli kondenzator Dra *Rommershausen*, I, 408.
Sposób pędzenia gorzałki z ięczmienia II, 28.
Naylepsza do fermentacyi woda, II, 108.
Fermentacya w zamkniętych naczyniach, III, 319.
Rektyfikacya gorzałki na zimno, II, 296.

Użycie termometru do uważania tęgości alkoholu, III, 294 (patrz także destylacya).
Grabarstwo; użycie pługa do robot grabarskich, III, 207.
Grad; o konduktorach gradowych, II, 342.
Groch; piwo z zielonych łupinek grochowych, I, 348.
Gumma elastyczna, do zawiązywania naczyń z spirytusem, I, 347.

Haagen Prof. o użyteczności machin, rozprawa, I, 237.
Hann, preparator chemiczny przy Uniwer: warsz:
O fałszowaniu pism i sposobach wykrycia tego, I, 284.
Sposób rytowania na szkle zapomocą kwasu fluorowego, I, 428.
Herbata; o roślinach używanych zamiast herbaty, III, 92.
Hoffer, o iego machinie do przędzenia lnu, III, 213.
Hurty kryte dla owiec I, 339.

Jarmuż; zachowanie go w główkach, II, 315.
Jastrych; patrz podłoga.
Jęczmień; pędzenie z niego wódki, II, 28.
Jedwabniki; hodowanie tychże; III, 369.
Jeometrya:
Węgieł przenośnik; narzędzie do kopiiowania, zwiększania i zmnieyszania mapp i rysunków architektonicznych, I, 294.
Narzędzie ieometryczne, w zastępstwie mierniczego łańcucha, III, 61.
Nowy sposób wyrachowania obiętości sześciennéy walców, ostrokręgów i czworograniastego drzewa, I, 21.

Introlligatorstwo: marmurowanie kompaturek za pomocą złota, III, 217.

Kalafoniia; wyrabianie teyże III, 210.
Kamienie; machina do obrabiania tychże, II, 144.
Kanały; o umorzeniu mefitycznych wyziewów przy ich czyszczeniu, I, 109.
Kapary kraiowe III, 331.
Kapelusze damskie; o wyrabianiu słomkowych w Anglii I, 431.
papierowe II, 210; bez szwu II, 211.
Kapusta; zachowanie iéy w główkach, II, 316.
o iéy uprawie, III, 325.
Kartofle: Sposób ulepszony wyrabiania wina z cukru krochmalowego, kartoflanego, I, 436.
Sposób otrzymania wczesnych II, 319.
O szkodliwości kartoflanego oleiu I, 446.
Papier pakowy z łupin kartoflanych, II, 441.
O uprawie, III, 325 (artykuł pod tytułem: Doświadczenia z uprawą roślin okopowych).
Amerykański sposób gotowania kartofli III, 332.
O potażu z naci kartoflanéy, III, 394.
Nowy sposób sadzenia III, 403.
Karuk; teorya działania karuku przy klarowaniu rozcieków, III, 45.
Kasztany; o akklimatyzowaniu słodkich kasztanów, I, 191.
Kit do porcelany, wytrzymuiący ogień i wodę II, 207.
Klapa do wodozbiorów II, 182.
Klarowanie, patrz karuk.
Kloaki, o ich czyszczeniu I, 109.
stolce niewydaiące przykrych wyziewów II, 138
Knoty do świc, palące się bez kopciu, III, 401.

Koleie żelazne II, 439.
Koloniia ubogich *w Fryderychsort*, II, 221.
Kolońska wódka; przepisy do nićy, III, 202.
Kolory; użycie węgli do zniszczenia roślinnych, II, 146.
Koło wodne, wynalazku P. *Poncellet* I, 221, i III, 385.
PP. *Thiville i Rommershausena* II, 302.
Nowy sposób puszczania wody na koła nadsiębierne, III, 355.
Sposób oswobodzenia kół młyńskich od wody zalewnéy w odmiale III, 357.
Smarowidło do kół zazębionych, II, 75.
powożowe z drzewa giętego, II, 106.
Kołowacizna u owiec, II, 437.
Kominy; nowy ich rodzay, II, 440.
Konduktory gradowe, II, 342.
o zakładaniu piorunowych, III, 221 i 333.
Konfitury; robienie ich na zimno, I, 115.
Koniczyna; surrogat gipsu do potrząsania teyże T. I. 343; II, 192.
Konie: środek na dychawicę, II, 438.
Rassy, III, 167.
O poieniu koni III, 331.
(patrz także: **Zwierzęta domowe**).
Konopie: Cierlica P. *Laforest* do ich tarcia i międlenia, wraz z instrukcyą iak maią bydź zbierane, II, 383.
Kopal, I, 171; lakiery kopalowe: spirytusowe I, 279; oleyne 383.
Kopeć; knoty do świc palące się bez wydawania kopciu, III, 401.
Kości, na nawóz, T. II, 130.
użyteczność w plantacyach tytuniu, III, 104.
machina do tłuczenia kości na nawóz, III, 284.

Kostecki Hyeronim: o budowie berlinek ll, 109.
Kowalstwo; poprawa trzonów kuźniczych, lll, 283.
Krapp, patrz marzanna farbierska.
Krowy: o ich wyborze l, 82; utrzymywaniu i karmi 175; doieniu 179; rassy 170; (patrz także: Zwierzęta domowe i Bydło).
Krysiński Dr. o postępowaniu Dra *Kruttge* w leczeniu ludzi pokąsanych od wściekłego zwierzęcia l, 1.
Kruttge Dr. patrz *Kryśiński*.
Książki: marmurowanie kompaturek na książkach, za pomocą złota lll, 217.
Kurek nowy, lll, 62.
Kuźnia, poprawa trzonów kuźniczych, lll, 283.
Kwas drzewny; iego czyszczenie, lll, 216.

Laforest; Cierlica do tarcia i międlenia lnu i konopi ll, 383; lll, 157.
Lakiery; nauka robienia tychże, podług P. *Dreme* l, 149; szczegółowe przepisy do lakierów spirytusowych, 267; do oleynych, 373; oleyny bursztynowy, 379; kopalowy, 383; do skór, 385; do metalów, 386.
Lakka; o wydobyciu iéy z marzanny, lll, 63.
Lambert; o polepszonym sposobie wyrabiania papieru ze słomy, l, 327.
Lamolère; młyn wietrzny, domowy, lll, 25.
Lampadius; sposób ulepszony wyrabiania wina z cukru krochmalowego kartoflanego, l, 436.
Lampy: sposób aby szklanne rurki u lamp argandzkich niepękały, ll, 436.
pokoiowa lampa do rozwiiania gazu i oświecania tymże, lll, 305.

Lekarskie przedmioty:
dla ludzi:
Sposób leczenia ludzi pokąsanych od wściekłych zwierząt, I, 1.
Sposób na prędkie wytrzeźwienie piianych, I, 115.
Własności lekarskie Ożanki (patrz polyp).
Sposób na świerzbę, II, 318.
dla zwierząt:
Sposób na dychawicę u koni, II, 438.
O kołowaciznie u owiec, II, 438.
Len; cierlica *Laforesta* do tarcia i międlenia, II, 383. O uprawie i zbiorze podług przepisu *Laforesta*, III, 136.
O machinie *Hoffera* do przędzenia lnu III, 213.
Poprawa lnianego siemienia na nasienie III, 107
Lewary szklanne: P. *Bunten*, III, 359; P. *Himpel*, 365.
Likier z nasienia szparagowego, II, 108.
Literatura techniczna i rolnicza niemiecka, (spis dzieł wydanych w 1825) II, 213 i 325.
Litografiia kolorowa, czyli *Olaeochalcographia*, II, 209.
Lód sztuczny, II, 107.
Lodownia amerykańska I, 113, i II, 178.
Loterya, na wystawienie miasta i osad wieyskich II, 291.
Lufy strzelbowe; brunatny szmelc do nich, III, 209.
Łąki; ich ulepszenie, III, 108 i 397.

Mac-Adam; o robieniu dróg, II, 278.
Mac-Culloch; o środkach przeciwko pleśni, II, 274.
Machiny:
do szycia rękawiczek, I, 106.
do przędzenia lnu, III, 213.

do obrabiania kamieni, II, 144.
do tłuczenia kości na nawóz, III, 284.
o użyteczności machin, rozprawa Prof. *Haagen*, I, 237.
o użyciu pary merkuryalnéy zamiast wodnéy do poruszania machin, II, 103.
o użyciu gazu, zamiast pary, II, 107 i 417.
ulepszenie machiny parowéy przez *Albana*, II, 408.
o mechanicznych warsztatach tkackich, III, 50.
Marzanna farbierska: o iéy uprawie i przyrządzeniu w Hollandyi i Francyi, III, 113.
o wydobyciu z niéy czystéy lakki, III, 63.
Masła robienie i zachowanie, I, 332.
Massy, czyli pasty do figur i ozdób snycerskich, I, 98.
Magazyn *Wiebekinga* do zachowania zboża do czasu nieograniczonego, III, 278.
Matematyka: o wyciąganiu pierwiastków sześciennych, I, 199.
Meble; nadanie koloru mahonii białemu drzewu II, 440.
polerowanie lakierowanych, III, 332.
Metallurgia; Teofrast, proszek do topienia wszelkich metalów, I, 235.
Merkuryusz; o użyciu pary merkuryalnéy iako siły do poruszania machin, II, 103.
Miasto; plan wystawienia miasta i osad wieyskich zapomocą loteryi, II, 291.
Mięso; o soleniu i wędzeniu mięsa III, 402.
Mleczarnia angielska, I, 62.
Młyny: cylindrowy, II, 208.
wietrzny domowy P. *Lamolère*, III, 25.

końskí z uproszczoną konstrukcyą, III, 289.
nowy sposób puszczania wody na koła młyńskie nadsiębierne, III, 355.
sposób oswobodzenia kół młyńskich od wody zalewnéy w odmiale, III, 357.
sposób, aby koła nieobmarzały, II, 443.
Modele; odlewanie drukarskich, II, 100.
Most, wiszący P. *Delessert*, I, 397.
Mrówki ziemne; sposób na nie, II, 211.
Muntz, o pędzeniu wódki z ięczmienia, II, 28.
Mury; zabezpieczenie ich od wilgoci, I, 448 II, 263.
Mydło; wyrabianie go na zimno, II, 211.

Nabiał; naykorzystnieysze sposoby iego produkcyi w Anglii, I, 61, 176, 328.
Nagrody ogłoszone za wynalazki, przez Towarzystwo zachęcaiące przemysł narodowy w Prusach, II, 311.
Nasiona; sposób długiego ich zachowania, I, 234.
Nawozy: surrogat gipsu do potrząsania roślin pastewnych, I, 343 i II, 192.
z kości, II, 130; pod tytuń, III, 10.
z palonéy gliny, III, 311.

Obicia papierowe na podłogę, I, 414.
Obrączkowanie drzew owocowych, II, 9.
Ocet, z niedogonu, I, 449.
Ogień zielony, II, 318.
Olaeochalcographia, II, 209.
Olechowski; spis wyrobów żelaznych, miedzianych i t. d. w iego zakładzie fabrycznym, III, 109.
Oleiek makassarowy do konserwacyi włosów, I, 449.

Oley lniany; czyszczenie go na pokost I, 154; użycie przeciwko zmarznięciu drzew, III, 104.
Prassa oleyna P. *Sohet* III, 381.
Szkodliwość oleiu kartoflanego dla ludzkiego zdrowia, I, 446.
Eteryczne oleie, I, 259.
użycie do napuszczania prochu ruśniczego, III, 220.
Oliwa, do użytku zegarmistrzów, III, 103.
Opał; powiększenie gorącości drzewa i węgli, I, 390.
Owady: Sposób na mrówki i pchły ziemne, II, 211.
Zabezpieczenie roślin od robactwa w róśliniarniach, II, 315.
Owce: hurty kryte, I, 339.
o myciu wełny na owcach, I, 437.
skuteczność rozmaitéy paszy, II, 48.
o kołowaciznie, II, 437.
pomnożenie wełny, III, 107.
rassy, III, 172.
(Patrz także: Zwierzęta domowe).
Pajot - Decharmes; o rektyfikacyi wódki na zimno II, 296.
Papier, do zachowania przedmiotów żelaznych i metalowych od rdzy, I, 114.
ze słomy, I, 327;
pakowy z kartoflanych łupinek, II, 441.
Obicia papierowe na podłogi, I, 414.
Blichowanie papieru, II, 210.
Para; użycie merkuryalnéy zamiast wodnéy do machin, II, 103.
Doświadczenia z rozgrzewaniem płynów za pomocą pary, II, 180.
Strzelby parowe *Perkinsa*, II, 221 — 419.
Historya statków parowych, III, 1.

Parkes: o wodzie pod względem fabrycznym, III, 246.
Pasty drzewne i inne do figur i ozdób snycerskich, I, 98.
Pasza, skuteczność rozmaitéy paszy, doświadczanéy na owcach, II, 48.
Nowa roślina pastewna, II, 322; III, 391.
Patent na wynalazki; uwagi nad temiż, III, 16.
Paul, aparat do czyszczenia wody, I, 307.
Pchły ziemne; sposób na nie, II, 211.
Petri, o nowéy roślinie pastewnéy, II, 322. (patrz także III, 391.
Perkins, strzelby parowe, II, 253. 419.
Nowy sposób puszczania wody na koła młyńskie, III, 355.
Sposób oswobodzenia kół młyńskich od wody zalewnéy w odmiale, III, 357.
O ściśliwości wody i innych płynów, III, 402.
Perły, z muszli kraiowych, I, 89.
Sposób robienia rzymskich, I, 434.
Perrier, Aparat do nieustaiącéy destylacyi, II, 42.
Piec hutniczy do żelaza II, 403.
Pierwiastki sześcienne; nowy sposób ich wyciągania, I, 199.
Piiaństwo; sposób na prędkie wytrzeźwienie piianych, I, 115.
Piiawki; handel niemi, II, 333.
Piorun; o zakładaniu konduktorów piorunowych, III. 221 i 333.
Piwo, z zielonych łupinek grochowych, I, 348.
Plamy; wywabianie z sukien, II, 323.
Pleśń; skuteczność przeciwko niéy ostrych aromatów, II, 274.
Płodozmiany naturalne, III, 86.

Płomień: o wpływie nań światła słonecznego, I, 346.
postrzeżenia nad naturą i własnościami płomienia, II, 1.
Płótno; niebieszczenie go, II, 451.
Aparat dla bielników do prania płócien III, 43.
Pokost do płótna, aby nieprzemakało od wody, III, 99.
Płoty: o obwarowaniu gruntów ornych żywemi płotami, I, 439.
Płyny; o ich ściśliwości, III, 402.
Podłoga: obicia papierowe na podłogę, I, 414.
Sztuczna posadzka (iastrych), I, 450.
Podstolowanie dachu, tanie i lekkie, P. *Riegel*, III, 184.
Pokost: nauka robienia pokostów i lakierów P. *Dreme*, I, 149.
do skór i płótna aby nieprzemakały od wody, III, 99.
Polerowanie mebli lakierowanych, III, 332.
Poncelleta, koło wodne spodowe, I, 221, i III, 385.
Posadzka, p. podłoga.
Polewy, na naczynia gliniane i faiansowe, II, 190.
Polyp, patrz: Lekarskie przedmioty.
Porzeczki; wino porzeczkowe, II, 299.
Potaż ze słomy rzepakowéy, I, 114.
z naci kartoflanéy, III, 394.
Powóz; stopień do powozów P. *Sapalskiego*, I, 96.
Stopień *Corbetta*, III, 285.
Smarowidło do powozów, II, 75.
Aparat do zabezpieczenia powozu od wywrotu, III, 40.
Pranie wełnianych tkanin, aby się niekurczyły, II, 440.
Aparat dla bielników do prania płócien, III, 43.

Prassy: hydrauliczna; iéy użycie do podniesienia dachu, II, 435.
oleyna, P. *Sohet*, III, 381.
Proch ruśniczy; zachowanie go, III, 106.
napuszczony oleiem, III, 220.

Rachunki: wyrachowanie obiętości walców, ostrokręgów i drzewa czworograniastego, I, 21.
Rdza: papier do zachowania od rdzy przedmiotów żelaznych i stalowych, I, 114.
Sposób od rdzy, I, 234.
Reta, patrz marzanna farbierska.
Rękawiczki; angielska machina do szycia tychże I, 106.
Resory; użyteczność ich u prostych wozów, II, 107.
Rezeda farbierska; iéy uprawa, II, 172.
Riegel; podstolowanie dachu trwałe, tanie i lekkie, III, 184.
Robactwo; zabezpieczenie róślin od robactwa w róśliniarniach, II, 315.
Sposób wygubienia, III, 403.
Róg bydlęcy; obrabianie tegoż, II, 166.
Rommershausena chłodnica, czyli kondenzator gorzelniany, I, 408.
Koło wodne, II, 302.
Róśliniarnia; zabezpieczenie w niéy roślin od robactwa, II, 315.
Róśliny; farbierskie, p. farbowanie; marzanna; rezeda.
pastewne:
Surrogat gipsu do potrząsania roślin pastewnych, I, 343, II, 192.
P. *Petri* patentowana, II, 322, III, 391.

Okopowe; doświadczenia z ich uprawą, lll, 325.
Sposób odświeżenia zwiędniałych, lll, 392.
Róża, o pielęgnowaniu drzewek różanych, l, 444.
Rury, kamienne sztuczne *Fleureta*, l, 104.
czyszczenie wodnych, lll, 219.
Rysunki i rysowanie:
Węgieł przenośnik, narzędzie do przenoszenia mapp i rysunków architektonicznych l, 294.
Rytowanie na szkle, za pomocą kwasu fluorowego, l, 428.
Rzepak; potaż ze słomy rzepakówcy, l, 114.

Sachs: O sposobie budowania sklepień ziemnych, ll, 75, 153.
Sadza; iéy użycie do garbowania skór, l, 193.
Sapalski; stopień do powozów, l, 96.
Sér wędzony, l, 116.
cukrowy, ll, 321.
Siemie lniane na nasienie, lll, 107.
Sikawki; Tróynóg do wznoszenia i kierowania rur u sikawek ogniowych, ll, 26.
Sklepienia z gliny P. *Tresków*, l, 12.
z ubianéy ziemi P. *Sachs*, ll, 75, 153.
Skóry; ulepszenia w garbowaniu skór, ll, 422.
garbowanie zapomocą sadzy, l, 193.
sposób, aby nieprzemakały od wody, lll, 99.
Skrzynia mechaniczna do zboża i obroku, lll, 288.
Słoma; ulepszony sposób wyrabiania papieru ze słomy, l, 327.
o wyrabianiu słomkowych kapeluszów w Anglii, l, 431.

Smarowidło, do kół powozowych i zazębionych, miechów i t. d. II. 73.
Śmietana; o iéy pomnożeniu i zbieraniu, I, 181.
Sok cytrynowy; sposób iego zachowania, III, 215.
Spirytus; własności przydatnego do lakierów, I, 264.
użycie gummy elastycznéy do zawiązywania naczyń ze spirytusem, I, 347.
Rektyfikacya na zimno, II, 296.
Śrebro; zbieranie go z drzewa pośrebrzanego, I, 214.
czyszczenie śrebra, III, 106.
Stal; papier do zachowania od rdzy przedmiotów stalowych, I, 114.
Środek od rdzy, I, 234.
Cementacya w termolampach, I, 311.
Statki spławne: historya statków parowych, III, I.
o pożytku i budowie berlinek, II, 109.
Staynia szwaycarska wraz ze stodołą, II, 164.
Stodoła, tamże.
Stolce niewydaiące przykrych wyziewów, II, 138.
Stopień do powozów, *Sapalskiego*, I, 96.
Corbetta, III, 285.
Straszydło na złodzieiów, II, 321.
Strzelby parowe *Perkinsa* II, 253, 419.
szmelc brunatny na lufy strzelbowe, III, 209.
Studnie wiercone, I, 203.
Sukno, nieprzemakaiące, II, 317.
nowy sposób folowania i czyszczenia II, 421.
folusze do sukna P. *Bernon*, III, 367.
Światło, nowy iego rodzay, II, 104.
aparat do wypędzania gazu i oświecania tymże III, 305.
Świece: palenie tychże w nachylonéy postawie, III, 102.
sztuczny wosk do świec, II, 258.

Świerzba; sposób iéy wyleczenia, II, 318.
Świnie; ich rassy, III, 173.
Symonina, Aparat do robienia sztuczněy wody mineralnéy, I, 302; II, 450.
Szale kaszemirskie, II, 207.
Szałwiia kolorowa; iéy pierwiastek farbny, III, 398.
Szkło; sposób rytowania na szkle, zapomocą kwasu fluorowego, I, 428.
wodne, iako środek przeciwko nagłemu szerzeniu się ognia w budowlach, II, 51.
bez potażu i iego surrogatów, II, 208.
działanie wody na szkło, III, 218.
sposób regularnego łamania szkła, III, 399.
Szczepienie słodkich kasztanów, I, 191.
maść francuzka do szczepienia drzew owocowych, I, 234.
Szmelc, brunatny do luf strzelbowych, III, 209.
Szmiga ieneralna *Allarda*, I, 395.
Szparagi; likier z nasienia szparagowego, II, 108.
Szuwachs angielski, III, 105.
Braconnota p. Czernidło.

Telegraf domowy, I, 197.
Teofrast; proszek tak nazwany, do topienia wszelkich metalów, I, 235.
Termolampa; użycie iéy do cementacyi stali, I, 311.
Termometr; użycie tegoż zamiast alkoholometru, III, 294.
Thenard; sposób zabezpieczenia od wilgoci murów, malowań, posągów, i t. d. II, 263.
Thiville Hr. koło wodne, II, 302.
Tkactwo: o warsztatach tkackich mechanicznych III, 50.
warsztat tkacki P. *Debergue*, III, 330.

Tresków, o sklepieniach z surowéy gliny, I, 12.
Trociny drzewne zamiast prochu węglowego do robot kuźniczych, II, 441.
Tróynóg do wznoszenia i kierowania rur u sikawek ogniowych, II, 26.
Tusz chiński czarny, I, 235.
Twamley; o naykorzystnieyszych sposobach produkcyi nabiału w Anglii, I, 26; 175, 328.
Tynk na ściany murowane, II, 105.
— drewniane, II, 435.
Tytuń; o uprawie tegoż w Hollandyi i Francyi, III, 65.
użyteczność nawozu z kości w plantacyach tytuniowych, III, 104.
Ubóstwo: koloniia ubogich w *Fryderychsort*, II, 221.
Urzet farbierski; uprawa tegoż w Rossyi, III, 98.

Voss; domniemania o kuli ziemskiéy, I, 117.

Waga Prof. o perłach z muszli kraiowych, I, 89.
Waid, patrz: Urzet farbierski.
Węgieł przenośnik, narzędzie do kopiiowania, zmnieyszania i zwiększania mapp, rysunków architektonicznych i t. d. I, 294.
Wędzenie mięsa, III. 402.
Węgle, o powiększeniu gorącości drzewa i węgli I, 390.
Użycie węgli do odeymowania rozciekom koloru, II, 146.
Ulepszony sposób zwęglania drzewa, III, 386.
o użyciu węgla zwierzęcego do czyszczenia kwasu drzewnego, III, 216.
Wełna, o myciu wełny na owcach, I, 437.
pomnożenie na owcach, III, 107.

Wiebekinga magazyn do długiego zachowania zboża, lll, 278.
W i l g o ć; zabezpieczenie od niéy murów, l, 448; ll, 263.
W i n o, ulepszony sposób wyrabiania go z cukru krochmalowego kartoflanego, l, 436.
porzeczkowe, ll, 299.
W ł o s y; oleiek makassarowy do ich konserwacyi, l, 449.
W o d a, sposób zmiękczenia twardéy, l, 236.
aparat P. *Clement* do nasycania gazami, l, 299.
aparat P. *Symonin* do robienia sztucznéy mineralnéy, l, 302, ll, 450.
aparat P. *Paul* do czyszczenia na użytek techniczny i do picia, l, 307.
aparaty PP. *Chambers i Jearrard* do czyszczenia brudnéy, lll, 38.
aparat P. D i n g l e r a do nieustannego dostarczania grzanéy, ll, 269.
aparat parowy do ciągnienia wody, lll, 78.
naylepsza do fermentacyi w gorzelniach ll, 108.
o czystości i zachowaniu destylowanéy lll, 216.
działanie wody na szkło, lll, 218.
o wodzie pod względem fabrycznym, lll, 246.
ściśliwość wody, lll, 402.
W ó d k a: aparat do odebrania iéy nieprzyiemnego smaku, l, 404.
aparaty do nieustaiącéy destylacyi: P. *Perrier*, ll, 42. PP. *Celier-Blummenthal i Derosne* lll, 192.
Rektifikacya na zimno, ll, 296.
przepisy do wódki kolońskiéy, lll, 202.
pędzenie wódki z ięczmienia, ll, 28.
z bzu, ll, 322.
W o d o z b i o r y; klapa do tychże, ll, 182.

W o ł k i; sposób wypędzenia ich ze zboża, ll, 348, 442.
W o s k sztuczny ll, 258.
W o z y; użyteczność resorów u prostych wozów, ll, 107.
W r ó b l e; ochronienie od nich drzew wiśniowych ll, 108.
W ś c i e k l i z n a; sposób leczenia ludzi od wściekłych zwierząt pokąsanych, l, 1.
W y t r z e ź w i e n i e prędkie piianych, l, 115.

Z b o ż e; sposób wypędzenia z niego wołków, l, 348, ll, 442.
magazyn do długiego zachowania zboża, lll. 278.
skrzynia mechaniczna do zboża i obroku, lll, 288.
Z i e m i a; domniemania o kuli ziemskiéy, l, 117.
budowanie sklepień z ubiianéy ziemi, ll, 75, 153
Z e g a r y; oliwa do ich smarowania, lll, 103.
użycie czczości do sprawienia regularnieyszego chodu w zegarach, lll, 199.
Ż e l a z o: papier do zachowania przedmiotów żelaznych od rdzy, l, 114.
sposób zachowania żelaza od rdzy, l, 234.
bronzowanie lanego żelaza, l, 448.
piec hutniczy do żelaza, ll, 403.
żelazne koleie, ll, 439.
Z ł o t o: przywrócenie połysku przedmiotom ze złota, l, 195.
zbieranie z drzewa pozłacanego, l, 214.
użycie do marmurowania kompaturek u książek, lll, 217.
Ż ó ł ć; rafinowanie wołowéy do wodnego malowania, l, 217.

Zwierzęta domowe: o stosunku oyca i matki do płodu pod względem płci i podobieństwa, II, 357.
o kołowaciznie u owiec, II, 437.
sposób na dychawicę u koni, II, 438.
o rasach, krzyżowaniu i ulepszaniu zwierząt domowych, III, 153.
niektóre prawa przyrodzenia dla zwierząt domowych, III, 317.
(patrz także), konie, krowy, owce.
Żywice: o własnościach żywic i przydatności do lakierów, II, 165.
O wyrabianiu kalafonii, III, 210.

WAŻNIEYSZE OMYŁKI DOSTRZEŻONE w TOMIE I.

Strona,	*wiersz,*	*zamiast,*	*bydź powinno.*
17	1 z góry	zatem	załem
42	3 od dołu	67	57
55	10 z góry	12	13
84	12 —	iey	z iéy
109	9 od dołu	ten gaz	gaz chlorowy
240	5 z góry	stowarzyszonych	skoiarzonych
371	8 z dołu	niezatknęły	nie zatkały
385	7 —	od *(wymazać)*	
429	3 —	Insrumentów	instrumentów
447	2 —	powinien	może

OMYŁKI WAŻNIEYSZE DOSTRZEŻONE w TOMIE II.

Strona,	*wiersz*,	*zamiast*,	*bydź powinno.*
66	1 od dołu	niemaż	niemasz
72	7 —	lodowe	sodowe
103	3 z góry	czczionkowe	czcionkowe
107	2 od dołu	*Baczyć*	*zobaczyć*
134	1 z góry	wyżywienia	żywienia
„	10 od dołu	zawłaczaiąc	zawlekaiąc
139	11 —	trzymaią	trzyma ią
140	5 —	która	które
178	7 —	figury 2,	figury 3.
318	2 z góry	*po słowie* codziennie,	*dodadź:* po wyciągnienia polipa
„	1 z dołu	*teucriumkl*	*Teucrium* Kl.
324	13 —	kozia	kocia
385	8 —	płoskunkowe *(wymazać)*	

DOSTRZEŻONE OMYŁKI w TOMIE III.

Strona,	*wiersz,*	*zamiast,*	*bydź powinno.*
13	8 z góry	Maguncyi	Moguncyi
176	3 —	niepetrzebny	niepotrzebny
226	9 z góry	elektrzcznéy	elektrycznéy
228	14 —	pirun	piorun
„	1 od dołu	iednym	iedném
232	2 z góry	taikež	takież
260	19 —	rozpatrzenia	przypatrzenia
349	13 —	ohrona	ochrona
361	1 —	kapilernéy	kapilarnéy
„	23 —	powietrze zakradło	powietrze nie zakradło
370	7 —	rozmaitycch	rozmaitych
374	5 —	za sobą	z sobą